Baron Klingenbeutel

Peder

Portrættet på forsiden af Mogens Skeel gengiver et oliemaleri fra 1696 på Frederiksborgmuseet. Det er udført efter et ligprædikenstik af H. Schaten, efter forlæg af O. de Willarst.

Grevens og Friherrens Komedie

opføres
8., 11. og 12. november 2013
hver aften kl. 20

i

HELSINGØR THEATER

i

Den Gamle By i Aarhus

Billetter 120 kr – studerende 60 kr
reserveres på tlf. 50 90 14 74
eller www.teaterselskabet.dk
og købes på stedet
senest 10 min. før forestillingen.

Der er ikke nummererede pladser.

Opsætningen er økonomisk understøttet af
Aarhus Stiftstidendes Fond

Fotograf: Henrik Bolt-Jørgensen
Copyright: Teaterselskabet og fotografen
Grafisk tilrettelæggelse: Rune Andersen
Tryk: WERKs Grafiske Hus, Aarhus 2013

WWW.TEATERSELSKABET.DK

Jomfru Skovsgaard

Grevens & Friherrens

Comedie

- en dramatisk Satire fra Chr.V's Tid
tilskrevet

Mogens Skeel

- med Musik fra Ludvig XIV's Hof
af

Marin Marais

PROGRAM

Teaterselskabet
PULCHRA SEMPER VERITAS

KOMEDIENS PERSONER

HR. SKOVSGAARD, Greve af Skovsgaardsborg
Jesper Øllegaard

HR. KRUMPEN, Friherre af Krumpenborg
Morten Hede

BARON KLINGENBEUTEL, brudgom
Laurits Borberg

GREVINDEN
Pernille Lindholt

FRIHERINDEN
Anita Konge

JOMFRU SKOVSGAARD, Grevens datter, og brud
Laura Marie Klindt Nielsen

JUNKER SKOVSGAARD, Grevens frænde og brudens kæreste
Tue Lindholt

PEDER, Grevens tjener
Jesper Pedersen

METTE, Grevindens pige
Mette Fogh Møller

DOKTOR FAUSTUS, den unge greves hovmester
Morten Hede

En højtysk pitzerstikker
Tue Lindholt

En nedertysk pitzerstikker
Laurits Borberg

En sufflør
Lærke Borup

En regissør
Cathrine Gamst

En fløjtespiller
Martha Fyrstenborg

En cellist
Ursula Klindt Nielsen

En guitarist
Jesper Paakjær

INSTRUKTION
Torben Frische

KOSTUMER
Ane Lindholt
Cathrine Gamst
Pernille Tørring
Mona Markussen
Marie Louise Tørring
Caroline Tørring

OM KOMEDIEN

Med indførelsen af enevældet i 1660 blev de gamle adelsslægters indflydelse stærkt svækket, og i 1671 oprettede Chr.V en ny, privilegeret titeladel. Titlerne blev tildelt velstående personer, de rigeste blev lensgrever, de knapt så rige friherrer eller ”baroner”. De havde kongens bevågenhed og følte sig derfor finere end de gamle herremænd. Forståeligt nok nærede den gamle adel en vis uvilje imod den nye titeladel, men man måtte være forsigtig med at lufte sin misfornøjelse. Den kunne let opfattes som fjendtlig mod kongemagten.

Uviljen kom derfor til orde i breve og satiriske digte, ofte på latin, der i afskrifter cirkulerede i adelskredse. Således også det anonyme skuespil *Grevens og Friherrens Komedie*. Skuespillet nævnes første gang 1675 i et brev til Griffenfeld og er overleveret i adskillige afskrifter, det ældste fra ca. 1680, men det blev først trykt i 1793. Så vidt vides har komedien aldrig været opført på en offentlig scene, så med Teaterselskabets opsætning bliver der tale om en uropførelse.

Komedien er efter alt at dømme digtet af den gammeladelige Mogens Skeel (1650-1694). Under hans ophold 1672 ved Ludvig XIV’s hof i Paris blev der spillet komedier af Molière, og teksten bærer tydeligt præg af inspiration herfra. Således er det politisk-satiriske angreb på opkomlingene, der vil gøre sig til noget andet end de er, et centralt tema i klassicismens etik, og med overholdelsen af tidens og stedets enhed lever komedien også op til den rationalistiske fordring om realisme i kunsten. Lystighederne i *Grevens og Friherrens Komedie* bæres i udpræget grad af sproget. Fortræffeligt karakteriseres de hoffærdige nyadlede såvel som de djærve tjenestefolk med replikker så levende som i de senere komedier af Holberg, og i Baronens store episke monolog i 4. akt har vi et selvportræt af en psykopat så skræmmende, at man skal lede længe for at finde tilsvarende i den danske litteratur.

Højtlæsning og måske dramatisering under private former af *Grevens og Friherrens Komedie* har utvivlsomt været en udbredt forlystelse, især på herregårdene hos den gamle adel. Ofte har man ved sådanne lejligheder nok også underholdt sig med musik. For at tilføre komediens opførelse en sådan musikalsk dimension musicerer en trio bestående af fløjte, cello og guitar undervejs i forestillingen.

Musikken, der spilles, er et antal variationer fra *Les Folies d’Espagne*, komponeret af Marin Marais (1656-1728) og udgivet 1701. De ”spanske fjollerier” var umådeligt populær dansemusik i Europa, ikke mindst ved Ludvig XIV’s hof, hvortil Marin Marais var knyttet hele sit liv som gambist, dirigent og komponist.

Velkommen til en lystig aften på herregården.

Greven og Friherren

Friherinden, Mette og Grevinden

TEATERSELSKABETS UROPFØRELSER

Det er Teaterselskabets bestræbelse at præsentere såvel kendte som upåagtede skuespil fra den sceniske kulturarv, så de opleves i deres autensitet, men også som festligt og vedkommende teater. Af de upåagtede skuespil, som Teaterselskabet har opført, vakte uropførelserne især opmærksomhed.

Således præsenteredes i 2004 *Andromache* af Euripides med musik fra Grétrys opera, som så vidt vides heller ikke tidligere har været opført i Danmark, og i 2009 Euripides’ *Orestes* med musik fra Glucks operaer. I anledning af opsætningerne blev begge tragedierne nyoversat og udgivet af Teaterselskabet.

I 2010 fremførtes for første gang Johan Ludvig Heibergs versificerede gendigtning fra 1812 af Molières *Don Juan* med musik fra Glucks i Danmark upåagtede balletpantomime *Le Festin de Pierre* fra 1761.

En kommenteret udgave af Holbergs heroiske skuespil *Artaxerxes* fra 1753 udsendtes af Teaterselskabet i 2011. Hermed forelå dette værk for første gang som en selvstændig udgivelse. Året efter blev skuespillet opført, for første gang i sin originale form. Den til Holbergs *Ataxerxes* hørende musik er ukendt, men efter nøjere undersøgelser af kompositioner fra samtiden rekonstrueredes musikken med værker af Paolo Scalabrini og C.A. Thielo, der begge virkede ved Det kongelige Teater på Holbergs tid, og af John Gay.

Med opsætningen af *Grevens og Friherrens Komedie* føjer Teaterselskabet endnu et værk til rækken af sine uropførelser fra den sceniske kulturarv.